

TỰ CHỦ ĐẠI HỌC ĐỂ PHÁT HUY THẾ MẠNH, GIÀ TĂNG CÁC GIÁ TRỊ VÀ PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG

NGÀY 04/6/2022, TẠI HÒA LẠC, ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI (ĐHQGHN) PHỐI HỢP CÙNG THƯỜNG TRỰC ỦY BAN VĂN HÓA, GIÁO DỤC CỦA QUỐC HỘI TỔ CHỨC HỘI THẢO VỀ MÔ HÌNH TỔ CHỨC, HOẠT ĐỘNG CỦA CÁC ĐẠI HỌC Ở VIỆT NAM.

ĐỒNG CHÍ NGUYỄN THỊ MAI HOA - PHÓ CHỦ NHIỆM ỦY BAN VĂN HÓA, GIÁO DỤC CỦA QUỐC HỘI; ĐỒNG CHÍ LÊ QUÂN - GIÁM ĐỐC ĐHQGHN ĐỒNG CHỦ TRÌ HỘI THẢO.

 VŨ SINH

Hội thảo là một hoạt động cụ thể nhằm triển khai thực hiện Kết luận số 19-KL/TW ngày 14/10/2021 của Bộ Chính trị về định hướng Chương trình xây dựng pháp luật nhiệm kỳ Quốc hội khóa XV, Kế hoạch số 81/KH-UBTVQH15 ngày 05/11/2021 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội về việc nghiên cứu, rà soát nội dung để xem xét, đề xuất, sửa đổi, bổ sung Luật Giáo dục đại học.

Mục đích của hội thảo nhằm trao đổi, thảo luận và đánh giá thực tiễn việc thực hiện chính sách, pháp luật liên quan đến tổ chức và hoạt động của mô hình đại học trong hệ thống giáo dục quốc dân để từ đó nghiên cứu, đề xuất giải pháp hoàn thiện chính sách, pháp luật về giáo dục đại học nói chung, về

mô hình tổ chức và hoạt động của các đại học nói riêng.

Khai mạc hội thảo, đồng chí Nguyễn Thị Mai Hoa - Phó Chủ nhiệm Ủy ban Văn hóa, Giáo dục của Quốc hội nhấn mạnh: "Việc xây dựng và phát triển mô hình cơ sở giáo dục đại học đa ngành, đa lĩnh vực là xu thế vận động chung của giáo dục đại học thế giới nhằm đáp ứng yêu cầu ngày càng cao về đào tạo nhân lực trong bối cảnh thay đổi nhanh chóng của thị trường lao động trước tác động của Cách mạng công nghiệp lần thứ tư".

Luật Giáo dục đại học sửa đổi, bổ sung một số điều năm 2018 (Luật số 34/2018/QH14) đã khẳng định rõ, cơ sở giáo dục đại học trong hệ thống giáo dục quốc dân ở Việt Nam bao gồm

chủ yếu 02 mô hình: các Trường đại học, Học viện (gọi chung là Trường đại học) và các Đại học - là cơ sở giáo dục đại học gồm nhiều đơn vị cấu thành hoạt động ở nhiều lĩnh vực chuyên môn cùng thống nhất thực hiện mục tiêu sứ mạng, nhiệm vụ chung về đào tạo, nghiên cứu khoa học và phục vụ cộng đồng. Theo quy định của Luật, thuật ngữ "Đại học" không chỉ được dùng để chỉ các đại học với tư cách là "tổ hợp các trường đại học, viện nghiên cứu khoa học thành viên thuộc các lĩnh vực chuyên môn khác nhau, tổ chức theo hai cấp" như quy định tại khoản 8 Điều 4 Luật Giáo dục đại học năm 2012 (Luật số 08/2012/QH13), bao gồm các ĐHQG và đại học vùng hiện nay mà còn mở ra hành lang pháp lý cho việc hình thành các Đại học đa ngành, đa lĩnh vực được phát triển lên từ các Trường đại học truyền thống.

Tuy nhiên, trong thực tiễn triển khai thi hành Luật, việc tổ chức và hoạt động của mô hình đại học cũng nảy sinh một số vấn đề vướng mắc, bất cập cần được tháo gỡ, nhiều nội dung cần được quan tâm, làm rõ để tạo sự thống nhất từ nhận thức tới thực tiễn triển khai thực hiện Luật.

"Ủy ban Văn hóa, Giáo dục của Quốc hội phối hợp với ĐHQGHN tổ chức Hội thảo về mô hình tổ chức, hoạt động của các đại học ở Việt Nam với mục tiêu lắng nghe ý kiến các chuyên gia, các nhà quản lý hoạt động trong lĩnh vực giáo dục đại học trao đổi, phân tích, đánh giá kết quả thực tiễn triển khai các quy định pháp luật liên quan đến tổ chức và hoạt động của mô hình các đại học ở Việt Nam hiện nay", đồng chí Nguyễn Thị Mai Hoa cho biết.

Giám đốc ĐHQGHN Lê Quân chia sẻ, kể từ năm 2013 đến nay, ĐHQGHN được giao quyền tự chủ, tự chịu trách nhiệm cao trong các

lĩnh vực tổ chức, hoạt động và đã thực hiện tốt các quyền này.

Sau gần 30 năm thành lập, mô hình tổ chức của ĐHQGHN cơ bản đi vào hoạt động ổn định. Các quy định, quy chế, vấn đề quản trị nội bộ đang được phát huy tốt. Trong những năm gần đây, các chỉ số phát triển của ĐHQGHN luôn được đảm bảo và ổn định.

ĐHQGHN tập trung ưu tiên đổi mới quản trị nội bộ để phân vai, trách nhiệm, quyền hạn, nghĩa vụ, nguồn lực để đáp ứng mục tiêu phát triển của ĐHQGHN đúng với nhiệm vụ mà Đảng, Nhà nước, nhân dân giao. ĐHQGHN luôn cố gắng dựa vào bối cảnh điều kiện nguồn lực và cơ chế sẵn có để phát huy tốt nhất sự năng động, sáng tạo của hệ thống, đảm bảo tạo ra những sản phẩm, kết quả đáp ứng yêu cầu.

Các đơn vị thành viên, trực thuộc ĐHQGHN được tổ chức và hoạt động theo cơ chế tự chủ, tự chịu trách nhiệm xã hội cao, mở và liên thông, liên kết, phát huy lợi thế chuyên môn hóa và tự chủ trong lĩnh vực nghiên cứu khoa học đảm bảo trong khuôn khổ quản lý và điều phối thống nhất của ĐHQGHN. Do đó, ĐHQGHN cho phép các đơn vị chủ động tập trung các nguồn lực cho việc xây dựng đội ngũ cán bộ, cơ sở vật chất... liên quan đến chuyên ngành đào tạo, lĩnh vực nghiên cứu đặc thù.

Quản trị trong ĐHQGHN được thực hiện theo cách tiếp cận quản lý sản phẩm đầu ra. Chất lượng các đơn vị đào tạo và chương trình giáo dục trong ĐHQGHN được giám sát chặt chẽ thông qua hoạt động kiểm định chất lượng, đồng thời, ĐHQGHN khuyến khích các trường thành viên tham gia kiểm định của các tổ chức kiểm định quốc tế có uy tín nhằm thúc đẩy việc nâng cao chất lượng và quá

Thủ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo Hoàng Minh Sơn

trình hội nhập.

"Tự chủ đại học cho phép các đơn vị phát huy thế mạnh, tạo ra sự khác biệt trong các lĩnh vực có thế mạnh; tự chủ đại học là sự tôn trọng, tự quyết được các vấn đề của mình phục vụ mục tiêu phát triển", Giám đốc ĐHQGHN Lê Quân nhấn mạnh.

Tại hội thảo, với tinh thần trao đổi thẳng thắn, dân chủ, cởi mở, trách nhiệm và có tính xây dựng, các đại biểu đã tập trung trao đổi, thảo luận ngắn gọn, có trọng tâm, trọng điểm về một số nội dung: Về cơ cấu tổ chức của đại học; mối quan hệ, liên kết giữa các đơn vị thành viên, đơn vị thuộc và trực thuộc trong đại học; trách nhiệm và quyền hạn của các đơn vị; Cơ chế quản lý và quản trị đại học; mức độ thực hiện tự chủ đại học và mối quan hệ giữa các thiết chế quyền lực trong nhà trường giữa cấp đại học (Hội đồng đại học - Ban Giám đốc - Đảng ủy đại học) với cấp đơn vị thành viên, đơn vị thuộc, trực thuộc đại học (Hội đồng trường - Ban Giám hiệu - Đảng ủy Trường) trên cơ sở tuân thủ sự lãnh đạo của Đảng, văn bản pháp luật, văn bản quản lý của Nhà nước; Những vướng mắc, bất cập trong thực thi quy định pháp luật về tự chủ đại học liên quan đến các hoạt động chuyên môn, học thuật trong đào tạo, nghiên cứu khoa học cũng như trong thực thi quyền tự chủ về tài chính, tài sản; Kiến nghị, đề xuất cơ chế, giải pháp nhằm hoàn thiện hành lang pháp lý thúc đẩy các đại học phát triển xứng tầm nhiệm vụ được giao, giúp từng bước khẳng định vị thế và uy tín của các đại học hàng đầu Việt Nam cũng

GS.VS Đào Trọng Thi

GS.TSKH Vũ Minh Giang

PGS.TS Phan Thanh Bình

như tiếp cận với trình độ khu vực và trên thế giới.

Thứ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo Hoàng Minh Sơn cho biết, khi Luật số 34/2018/QH14 ra đời, quyền tự chủ các trường đại học tăng lên rất nhiều. Nhất là khi trường thành viên tự chủ cao hơn thì đặt ra vấn đề cấp ĐHQG cần quyền gì cao hơn để làm tốt nhất sứ mạng? Làm sao để nâng cao hiệu quả hoạt động, nâng cao tính cạnh tranh?

Vì vậy, cần nhận thức đầy đủ, đúng đắn về tự chủ đại học; đúng đủ những quy định trong Luật. "Mô hình tổ chức hoạt động nào thì các đại học cũng bảo đảm quyền tự chủ gắn với trách nhiệm xã hội. Đại học mô hình ra sao cũng cần hướng đến lợi ích cộng đồng, xã hội...", Thứ trưởng Hoàng Minh Sơn nêu quan điểm.

GS.VS Đào Trọng Thi, nguyên Chủ nhiệm Ủy ban Văn hóa, Giáo dục Thanh niên, Thiếu niên và Nhi đồng của Quốc hội, nguyên Giám đốc ĐHQGHN cho rằng, mô hình chung phát triển đại học phải tạo điều kiện tự chủ càng cao càng tốt. Tinh thần Luật Giáo dục đại

học cũng mong muốn quyền tự chủ phải ngày càng cao.

Vì vậy, đối với các ĐHQG, cần phải giao nhiệm vụ và các quyền hạn thực hiện như các cơ quan Chính phủ. Đối với các đại học vùng vẫn thuộc bộ, ngành quản lý nhưng cần được giao tư cách hành chính như tổng cục. Cần tạo điều kiện để các cơ sở giáo dục đại học phát triển có đủ điều kiện để sẵn sàng hoàn thành các yêu cầu nhiệm vụ...

Theo GS.TSKH Vũ Minh Giang - Chủ tịch Hội đồng Khoa học và Đào tạo ĐHQGHN, các thuộc tính của đại học trong hệ thống đó là: phân tầng, tức là có sự khác biệt mức độ, quy mô, chất lượng...; Tự chủ, đặc biệt chú trọng đến sự tự do về không gian học thuật, nhằm thúc đẩy sự sáng tạo, phát triển, tính đa ngành trong đó cốt lõi là khoa học cơ bản. Ông lưu ý, cùng với chất lượng, điều làm nên sự khác biệt của các ĐHQG đó là thể hiện trách nhiệm quốc gia và vai trò nòng cốt trong hệ thống giáo dục và đào tạo của đất nước. Ông cũng đề nghị cần có hành lang pháp lý rõ ràng về ĐHQG, khẳng

định rõ tính chất tự chủ, tăng cường nhận thức trong xã hội về mô hình này. Đồng thời, cần tạo điều kiện để tăng cường tính liên kết giữa các đại học.

Phó Giám đốc ĐHQG TP Hồ Chí Minh Nguyễn Minh Tâm nêu bản khoản về mô hình tự chủ của đại học Việt Nam đang có chiều hướng phát triển và được cụ thể hóa trong Luật. Các vấn đề cần làm rõ trong mô hình quản trị đại học gồm: Vai trò lãnh đạo của các tổ chức Đảng, đoàn thể; quyền hạn, trách nhiệm và mối quan hệ của Hội đồng đại học, Giám đốc, Ban Giám đốc, Hội đồng trường, Ban Giám hiệu trường thành viên...

Trên cơ sở phân tích đặc thù ĐHQG, ĐH vùng trong quản trị và tự chủ đại học theo mô hình hai cấp, PGS.TS Huỳnh Văn Chương, Chủ tịch Hội đồng ĐH Huế kiến nghị Chính phủ cần sớm ban hành Nghị định riêng hướng dẫn về tự chủ về giáo dục đại học; không đánh đồng tự chủ đại học nói chung với tự chủ đại học hai cấp tự túc nguồn lực về tài chính.

GS.TS Nguyễn Huy Bằng, Hiệu trưởng Trường ĐH Vinh, cũng kiến nghị Chính phủ và các bộ, ban ngành xem xét sửa đổi luật, nghị định, thông tư hiện hành để đảm bảo đồng bộ và nhất quán, tạo điều kiện cho các cơ sở giáo dục đại học thực hiện tốt nhiệm vụ được giao.